ПРОВЕДЕННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ СУДОВИХ ЕКСПЕРТИЗ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ : МОНОГРАФІЯ[1]

Щербаковський М. Г.

Реферат. Монографія М. Г. Щербаковського «Проведення та використання судових експертиз у кримінальному провадженні» (Харків : В деле, 2015, 560 с.) присвячена найбільш актуальним проблемам, що виникають, коли сторони й суд звертаються до спеціальних знань у кримінальному провадженні. Праця охоплює як теоретичні, так і прикладні питання, з якими стикаються слідчі, прокурори, судді та самі експерти на різних стадіях кримінального провадження. Автор висвітлює наукові, правові та організаційно-тактичні засади всього циклу роботи з експертизою: підготовки та призначення судових експертиз, провадження експертного дослідження, оцінки висновку експерта й використання результатів експертиз під час досудового розслідування і судового розгляду. Теоретичне ядро праці становить уточнення базових понять: спеціальних знань, предмета й об'єктів судової експертизи, критерію розмежування судових експертиз, а також компетенції та компетентності експерта. Окремо розглянуто процесуальний порядок судово-експертної діяльності, і на цій основі автор пропонує зміни та уточнення до кримінального процесуального закону. Значну увагу приділено тактичному аспекту: розкрито поняття тактики проведення судових експертиз, виокремлено експертні ситуації, що виникають у кримінальному провадженні, і для них зазначено відповідні дії учасників провадження. Завершальна частина присвячена поняттю та напрямам використання судових експертиз, зокрема в кваліфікації злочинів і під час проведення тактичних операцій. Отже, монографія поєднує процесуально-правовий, криміналістичний і організаційний виміри експертизи та розглядає її як процес, що охоплює і досудове розслідування, і судовий розгляд. Видання адресовано науковцям, викладачам, студентам, співробітникам органів досудового розслідування, прокурорам і суддям. Для судових експертів, зокрема психологів, праця корисна загальнотеоретичною рамкою: розмежуванням компетенції та компетентності, поняттям експертної ситуації, підходами до оцінки висновку, що мають значення для постановки питань експертові та для оцінки висновку в суді.

Ключові слова: судова експертиза, кримінальне провадження, спеціальні знання, призначення судової експертизи, висновок експерта, оцінка висновку експерта, компетенція і компетентність експерта, тактика проведення експертиз, експертна ситуація, кваліфікація злочинів.

Conducting and Using Forensic Examinations in Criminal Proceedings: A Monograph

Shcherbakovskyi M. H.

Abstract. Forensic examinations bring specialised knowledge into criminal proceedings, and their value depends on how they are prepared, ordered, conducted, assessed and used. M. H. Shcherbakovskyi's monograph (Kharkiv: V dele, 2015, 560 pp.) addresses the most pressing problems of conducting and using forensic examinations in criminal proceedings. The author sets out the scientific, legal, organisational and tactical foundations of the whole cycle: preparing and ordering examinations, carrying out the expert study, assessing the expert opinion and using the results during pre-trial investigation and trial. He refines key concepts of forensic science, namely specialised knowledge, the subject matter and objects of forensic examination, the criterion for distinguishing between types of examinations, and the expert's competence and competency. The procedural framework of forensic

expert activity is analysed, and amendments and clarifications to the criminal procedure law are proposed. The tactical part defines the tactics of conducting forensic examinations, distinguishes the expert situations that arise in criminal proceedings and indicates the corresponding actions of the participants. The final part characterises the concept and directions of using forensic examinations, including in the legal qualification of crimes and in tactical operations. The book is intended for researchers, lecturers, students, investigators, prosecutors and judges. For forensic experts, including forensic psychologists, it provides a general theoretical framework relevant to formulating questions for the expert and to the assessment of expert opinions in court.

Keywords: forensic examination, criminal proceedings, specialised knowledge, ordering an expert examination, expert opinion, assessment of expert opinion, expert competence, tactics of forensic examination, expert situation, qualification of crimes.

Першоджерело: *Щербаковський М. Г. Проведення та використання судових експертиз у кримінальному провадженні : монографія. Харків : В деле, 2015. 560 с.*[2] *Реферат оприлюднено в журналі 06.06.2021.*

References

1. Shcherbakovskyi M. H. Provedennia ta vykorystannia sudovykh ekspertyz u kryminalnomu provadzhenni [Conducting and Using Forensic Examinations in Criminal Proceedings: A Monograph] : monohrafiia : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2021. Vol. 6, No. 3 (33). URL: https://expertize-journal.org.ua/inshi-vidi-spetsialnikh-znan/5131-shcherbakovskij-m-g-provedennya-ta-vikoristannya-sudovikh-ekspertiz-u-kriminalnomu-provadzhenni-monografiya-m-g-shcherbakovskij-kharkiv-v-dele-2015-560-s (onovlena versiia vid 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Shcherbakovskyi M. H. Provedennia ta vykorystannia sudovykh ekspertyz u kryminalnomu provadzhenni [Conducting and Using Forensic Examinations in Criminal Proceedings: A Monograph] : monohrafiia. Kharkiv : V dele, 2015. 560 s. URL: https://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/6020/Provedennia%20ta%20vykorystannia%20sudovykh%20ekspertyz%20u%20kryminalnomu%20provadzhenni_monohrafiia_M%20H%20Shcherbakovskyi_2015.pdf?sequence=1&isAllowed=y (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].